

De Staat van het Amsterdamse Primair Onderwijs

De Staat
van het
Amsterdamse
Primair
Onderwijs

"Voorbeeldstellend voor
andere steden: werken aan
goed onderwijs begint met
weten waar je staat"

- Prof. Dr. Edith Hooge,
voorzitter Onderwijsraad

De Staat van het Amsterdamse primair onderwijs 2020

x Gemeente
x Amsterdam

Onderzoek,
Informatie en
Statistiek

"Als je beter wilt worden moet
je lef en durf hebben om
anderen naar jezelf te laten
kijken. Amsterdam doet dat"

- Mirjam Leinders,
bestuurder INNOORD

x Gemeente
x Amsterdam

Onderzoek,
Informatie en
Statistiek

Vijf thema's

1. Beschrijving Amsterdams onderwijslandschap
2. Onderwijssegregatie
3. Onderwijskwaliteit (en kansengelijkheid)
4. Passend onderwijs en zorg
5. Lerarentekort

Werkwijze:

- Het bij elkaar brengen van bestaand en nieuw onderzoek;
- Analyses op verschillende data bestanden (o.a. LOVS gegevens en Zicht en Grip op Sociaal);
- Schoolportretten: kwalitatieve interviews met leraren, zorgmedewerkers en directeuren op 7 basisscholen, 1 sbo school en 2 so scholen

Schoolportretten

Kwalitatief onderzoek: leerkrachten, intern begeleiders en directeuren aan het woord.

Wat zijn hun ervaringen met passend onderwijs, Covid-19, onderwijssegregatie en brede ontwikkeling?

Schoolportretten: kwalitatief onderzoek

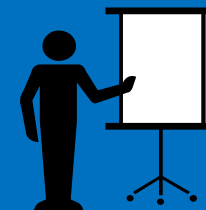
10_x

- 7 reguliere basisscholen
- 1 sbo school
- 2 so scholen

16_x

- directeuren
- leerkrachten
- intern begeleiders (zorgcoördinatoren)

- Brede ontwikkeling
- Passend onderwijs & zorg
- Onderwijssegregatie
- COVID-19

In het rapport: citaten en succesvoorbeelden

citaten

Succes-
voorbeelden

Over Covid 19:

'De IB-er is zelfs zo stoer geweest dat als we geen contact kregen, zij de fiets pakte en de wijk in ging en aanbelde bij de ouders waarom er geen contact was.'

Succesvoorbeelden:

Gecombineerde leerlijn muziek, dans en theater

Aanjangende teamleden

In gesprek over de schooltijd van de ouders

Leerlingen medeverantwoordelijk voor leerproces

Expertisenetwerk Zuidoost

Leerlijn handicapbeleving

Conclusies

- De sluiting van de scholen vanwege de corona pandemie heeft gevolgen gehad voor de leergroei van leerlingen;
- Het is niet te zeggen of leerlingen met extra ondersteuning op basisscholen de begeleiding en ondersteuning krijgen die ze nodig hebben en of dat leidt tot de verwachte ontwikkeling;
- De segregatie in het Amsterdams onderwijs blijft relatief hoog. Er bestaan veel zorgen om scholen met veel doelgroepkinderen.

Aandacht voor:

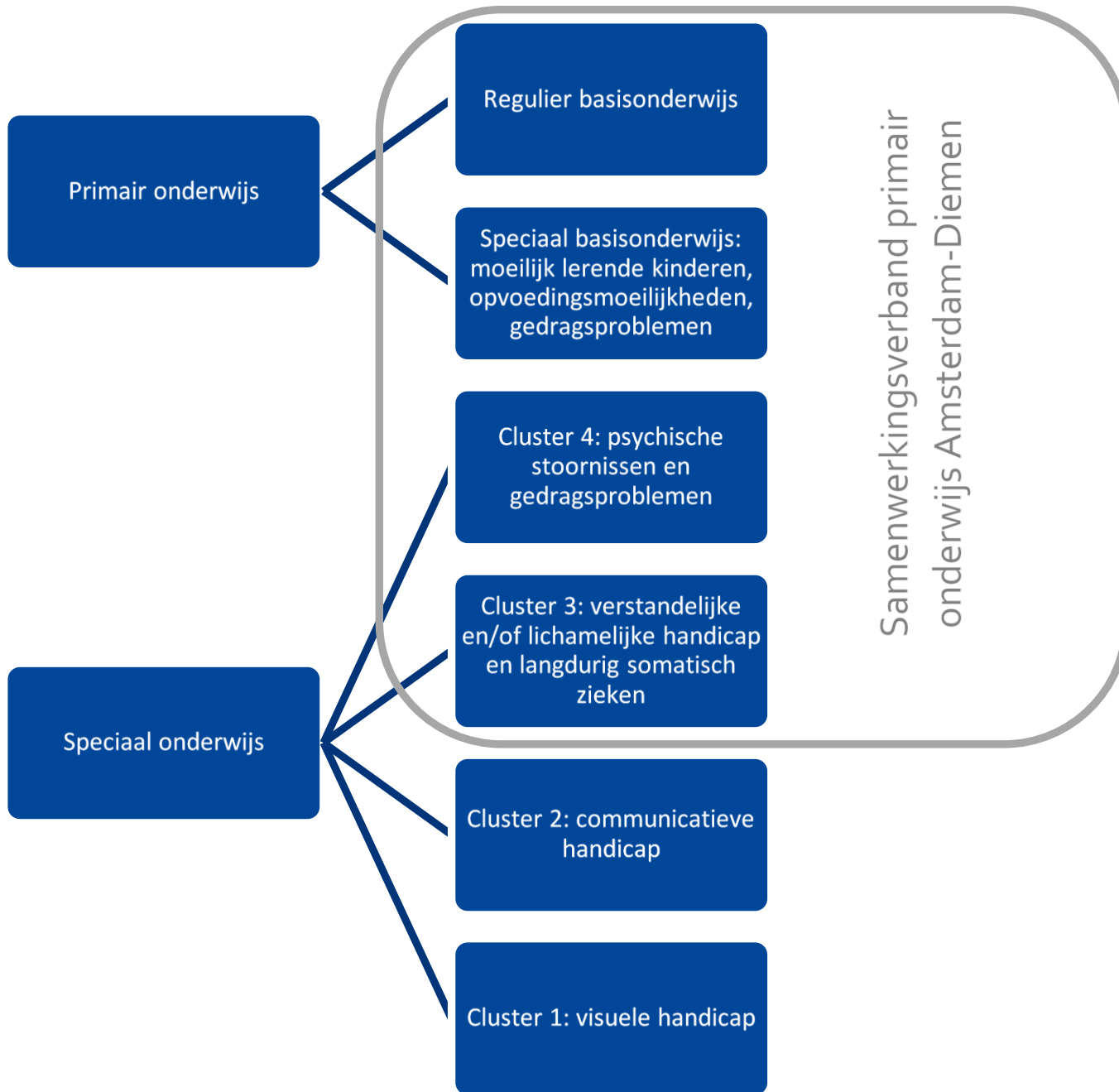
- Groep 7 leerlingen (nu in groep 8) met Vaardigheidsscore I op scholen met relatief veel leerlingen met een risico op onderwijsachterstand;
- De meest kwetsbare leerlingen.

Thema passend onderwijs en zorg

Krijgen leerlingen met extra ondersteuning op basisscholen de begeleiding en ondersteuning die ze nodig hebben?

En leidt dat tot de verwachte ontwikkeling?

Passend onderwijs

Net als landelijk kunnen we niet vaststellen of alle kinderen passend onderwijs krijgen, maar... de scholen geven aan alles nauwkeurig te registreren.

Veel ideeën in de stad om het passend onderwijs te verbeteren

de klassen kleiner

meer docenten op de scholen

meer expertise op de scholen

meer gebruik van elkaars expertise

meer autonomie over budgetten

sneller overstappen naar s(b)o

‘Hoe ingewikkeld is het om gymnastieklessen te geven aan een groep kinderen waar er ook eentje in een rolstoel zit? Mijn gymdocenten zijn er keien in om dat soort kinderen gymnastieklessen te geven. Waarom lukt het nou niet om juist mensen uit het reguliere basisonderwijs bij mij stage te laten lopen om die expertise uit te venten en te zorgen dat we dit kunnen laten delen?’

‘We krijgen echt nog leerlingen in groep 8 binnen, dat we denken ‘oh, wat zonde’. Als dit jongetje of meisje in groep 4 of 5 bij ons was gekomen dan had je al zo’n voorsprong richting het voortgezet onderwijs gehad. En nu moeten we soms wonderen gaan verrichten, dat verwachten ouders dan ook in een jaar. Ja, dat is gewoon niet te doen voor ons.’

Veel ideeën in de stad om het passend onderwijs te verbeteren

de klassen kleiner

meer docenten op de scholen

meer expertise op de scholen

meer gebruik van elkaars expertise

meer autonomie over budgetten

sneller overstappen naar s(b)o

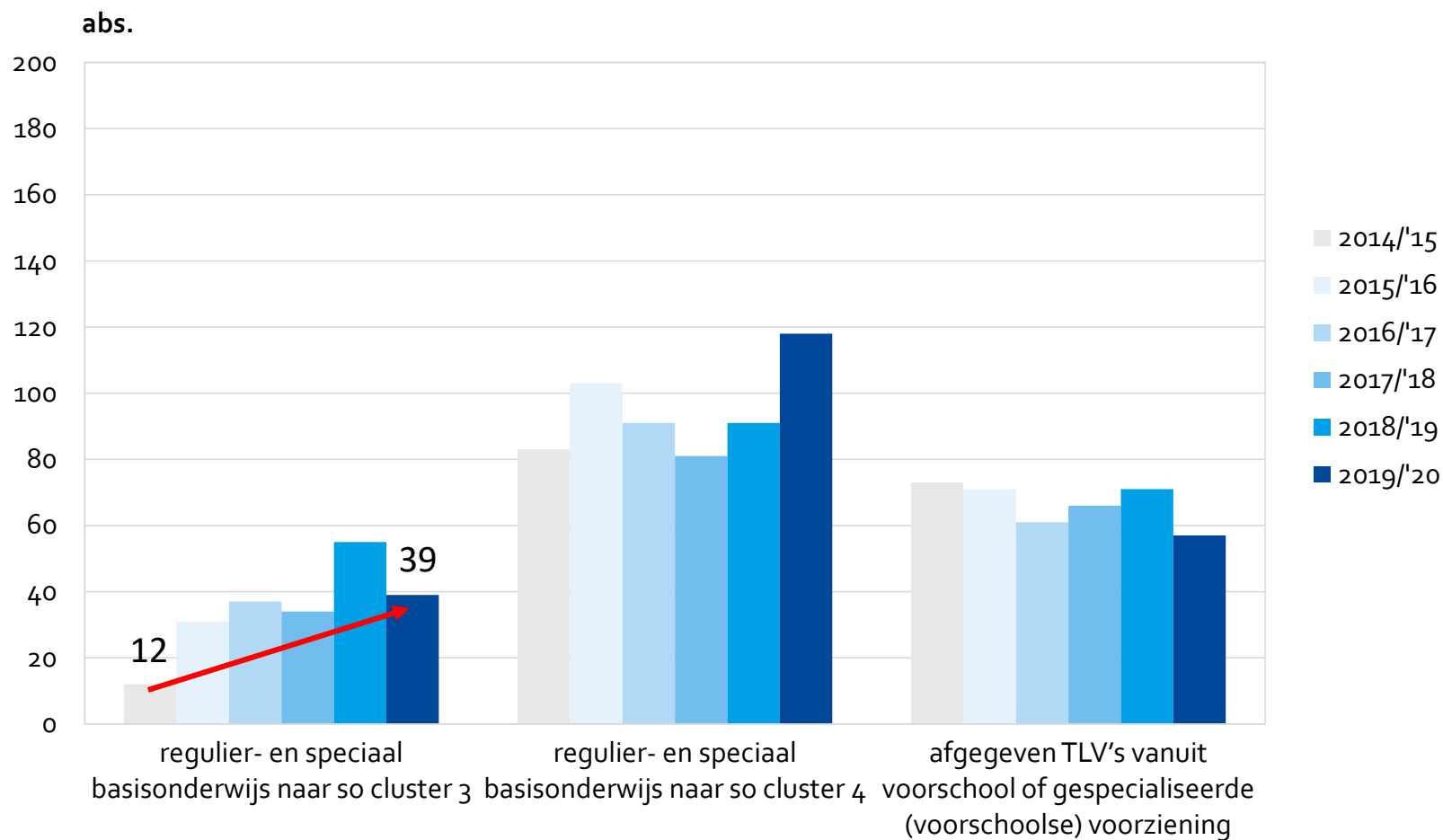

Expertisenetwerk Zuidoost

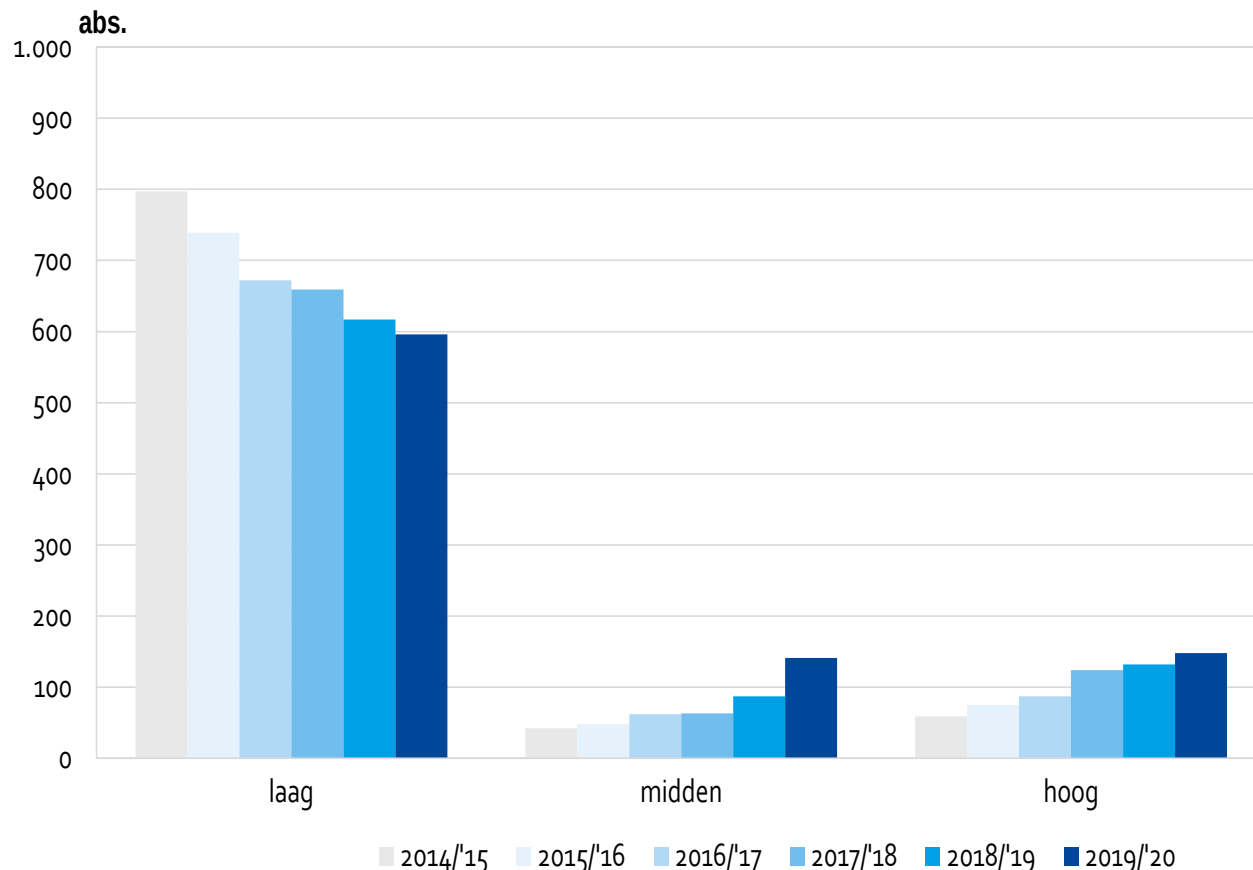
De Van Houteschool is een school voor speciaal basisonderwijs in Amsterdam Zuidoost. De school is onderdeel van de pilot Expertisenetwerk Zuidoost, waarbij expertise wordt uitgewisseld tussen so scholen, sbo scholen en reguliere basisscholen. In een 'pleintje' van verschillende scholen wordt hulp geboden door het vroegtijdig signaleren van problemen door middel van observaties en integraal overleg met betrokken leerkracht en experts vanuit so/sbo en jeugdhulpverlening. Zo kan hulp preventief worden ingezet voor leerling en ouders, en krijgt de leerkracht direct de ondersteuning die nodig is. Hiermee hopen de scholen een overstap naar het s(b)o voor sommige leerlingen te voorkomen.

Ontwikkeling so:

Aantal doorverwijzingen naar so cluster 3 stijgt

Toename bekostigingscategorie midden en hoog bij so cluster 4

Geldt niet voor cluster 3, terwijl het aantal doorverwijzingen naar cluster 3 stijgt.

‘Dat [de bekostiging] neemt toe ook omdat het besef bij de samenwerkingsverbanden nu begint te leven dat er daadwerkelijk voor sommige kinderen meer geld nodig is. Voorheen (..) was dat volume waarschijnlijk ook al veel hoger maar toen was de bereidheid er niet om ervoor te betalen of waren de middelen er niet om daarvoor te betalen. (..) Dus we moeten niet het spelletje spelen dat dat opeens heel erg toeneemt, nee er is een verschuiving in perceptie en beleid waardoor nu eindelijk meer middelen terechtkomen bij kinderen die het nodig hebben.’

Sociaal- emotionele gezondheid kinderen is verbeterd, zorgen thuis gelijk gebleven

Sociaal-
emotionele
problemen

2009/'10

• 22%

2017/'18

• 13%

Zorgen binnen
gezin

2009/'10

• 17%

2017/'18

• 17%

10 jarige Amsterdammers

Preventieve hulp: minimaal één op de tien leerlingen wordt bereikt

Het bleek lastig om de preventieve hulp in beeld te brengen, want er zijn veel verschillende partijen en er zijn niet altijd cijfers beschikbaar.

Wat we wel weten:

- In 2019 maakte 4% van de kinderen gebruik van het FPAJ;
- 8% maakte gebruik van jeugdhulp van het OKT.

Goede samenwerking met de Ouder- en Kindadviseur
Op het Winterkoninkje in Amsterdam West zijn ze erg tevreden met de OKA. Ze werkt proactief, zowel naar de ouders als naar de kinderen toe. Daarnaast werkt ze één dagdeel op de school wat het laagdrempelig maakt voor ouders om haar te benaderen, en wat het mogelijk maakt dat er regelmatig overleg plaatsvindt tussen de intern begeleiders en de OKA.

Enthousiasme over SJSO dat 30% van de kinderen (4-12 jaar) op het s(b)o bereikt

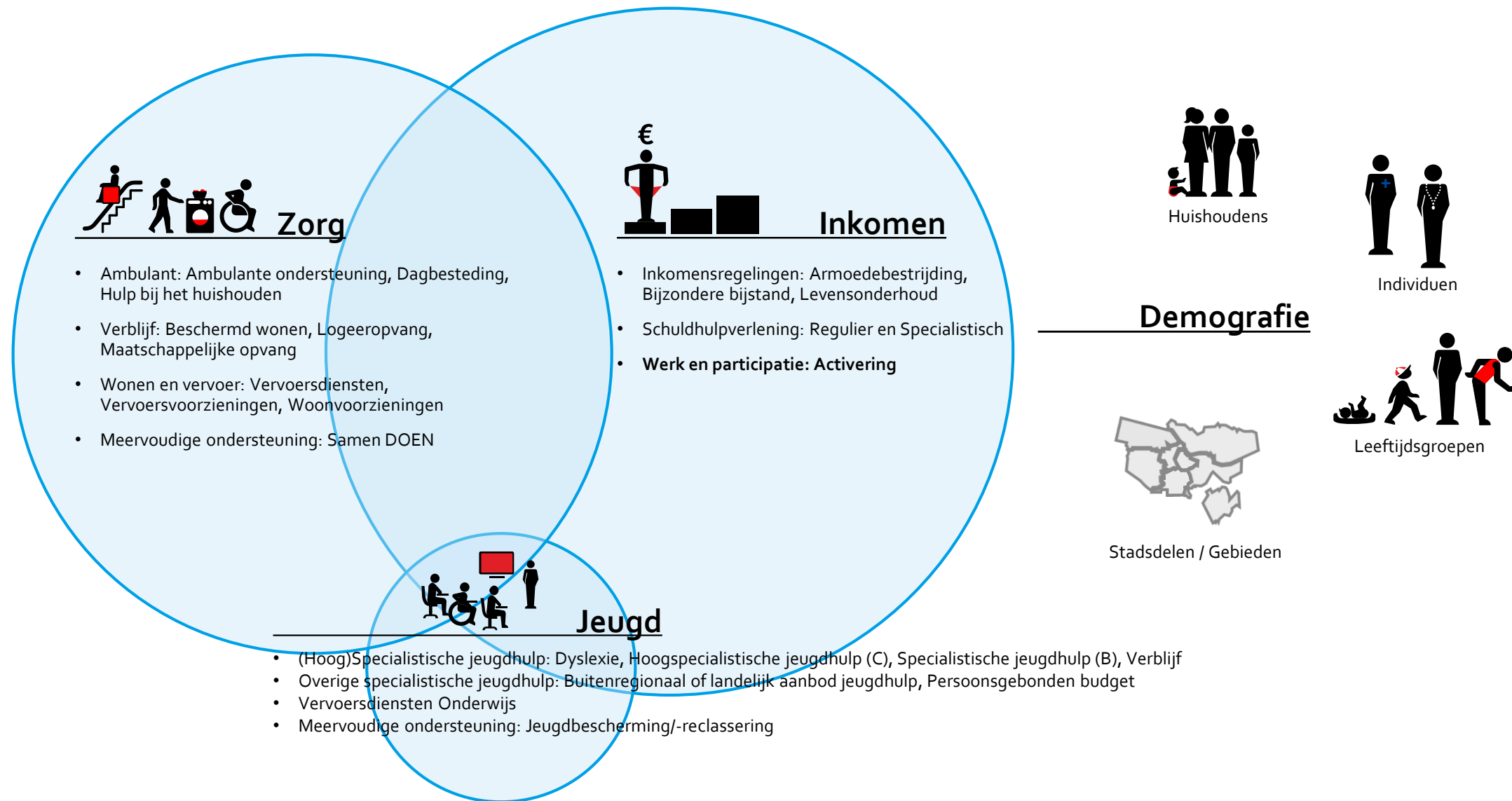
'Ik denk dat het voor deze ouders heel moeilijk is om een hulpvraag te formuleren en dat het voor ouders ook heel moeilijk is om bij hulpverlening aan te komen. Zowel wat betreft financiële middelen, als gewoon de vaardigheden om dat te organiseren in hun leven. Dus ik denk dat de kracht van SJSO is dat het gewoon bij een school hoort en dat het daardoor heel laagdrempelig is voor ouders om een kind daarvoor aan te melden. En dat de samenwerking tussen school en ouders en hulpverlening daarmee heel goed kan verlopen.'

- Direct inzetbaar
- Geen administratieve belasting
- Geen doorverwijzingen en wachttijden
- Minder indringend voor ouders
- Meer rust in de klas vanwege expertise in de klas

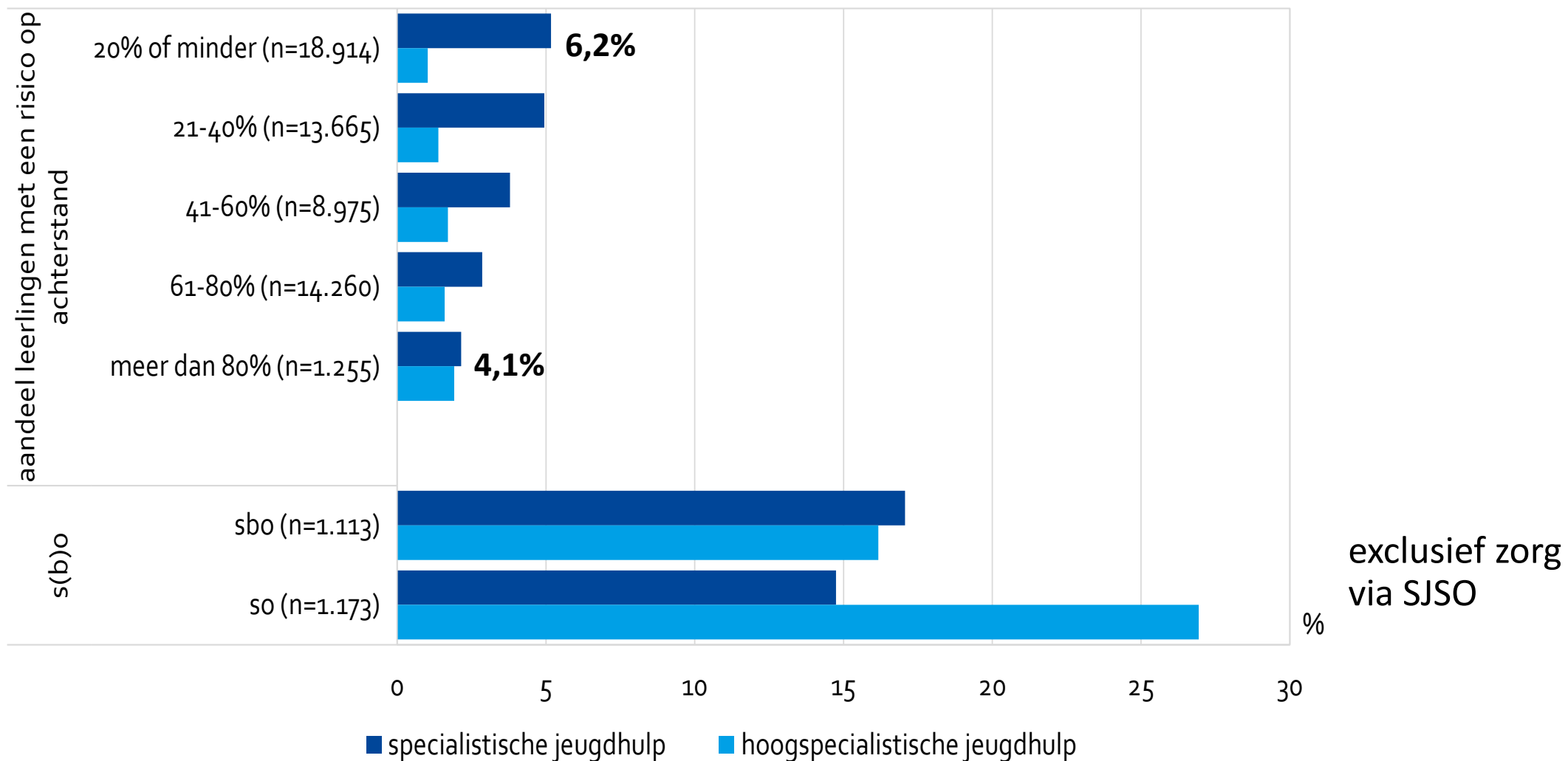
Maar.. kost volgens een school alsnog veel eigen financiële middelen.

Zicht en Grip op Sociaal

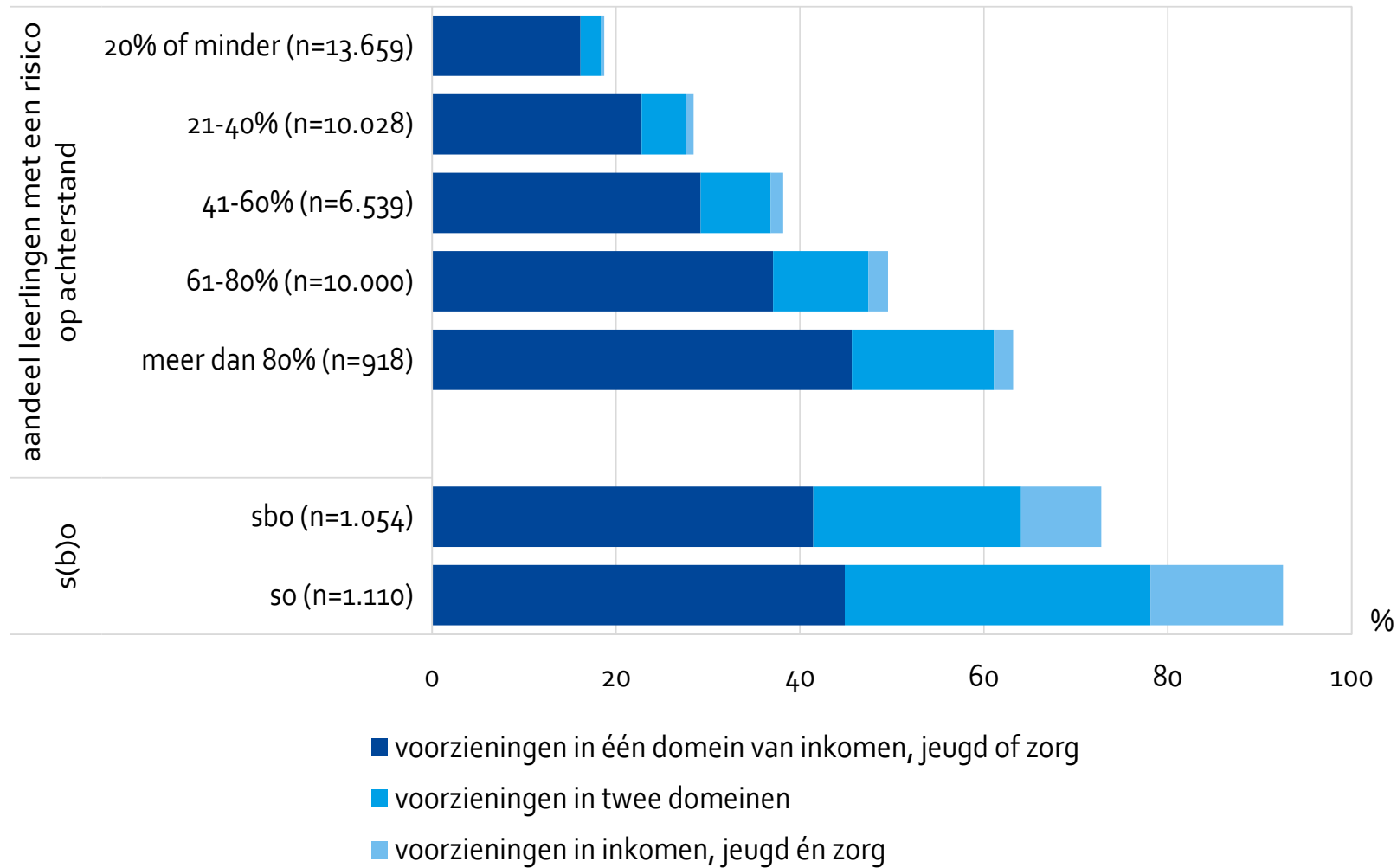
Leeswijzer bij voorzieningengebruik in het Amsterdamse sociale domein

Een groep kwetsbare leerlingen is moeilijk bereikbaar voor scholen en zorginstanties

88% van doelgroep wordt bereikt met kindvoorzieningen. Meer gebruik op scholen met meer risico's op achterstanden.

De Staat van het Amsterdamse Primair Onderwijs

“Voorbeeldstellend voor andere steden: werken aan goed onderwijs begint met weten waar je staat”
- Prof. Dr. Edith Hooge,
voorzitter Onderwijsraad

De Staat van het Amsterdamse primair onderwijs 2020

x Gemeente
x Amsterdam

Onderzoek,
Informatie en
Statistiek

“Als je beter wilt worden moet je lef en durf hebben om anderen naar jezelf te laten kijken. Amsterdam doet dat!”
- Mirjam Leinders,
bestuurder INNOORD

D.Schmitz@Amsterdam.nl
M.van.der.Wouden@Amsterdam.nl

x Gemeente
x Amsterdam

Onderzoek,
Informatie en
Statistiek